

Forord

Formålet med foreliggende bog er at give en fremstilling af udvalgte forhold, som har relation til den privatøkonomiske sfære fx i forbindelse med kunderådgivning, kreditgivning og kundevurdering mv. Det drejer sig om en revideret udgave, baseret på opdaterede demografiske data, skattesatser, lovtekster og regler.

Bogens primære målgruppe er korte videregående uddannelser, primært Finansøkonomuddannelsen, hvor lærebogen er tilpasset behovene under temaet „Privatkunderådgivning“. Det er imidlertid tilstræbt at sammensætte fremstillingen således, at bogen også med fordel kan anvendes i andre former for undervisning, hvor privatøkonomiske forhold indgår. Bogen skal endvideres ses som et supplement til og uddybning af andre eksisterende systemer inden for rådgivning om udvalgte emner inden for privatøkonomiske forhold.

Lærebogen indledes med en præsentation af den privatøkonomiske enhed nærmere betegnet husstanden, ligesom der gives et bud på „Familien Danmark“ med vægt på bolig, indkomst, beskæftigelse og alder. Herefter introduceres begrebet livsfaser, der gives et bud på et scenarie for fremtidens livsfaser. Afsnittet afsluttes af konkrete anvisninger på rådgivning om budget og budgetlægning, herunder hvad der kendetegner en sund familieøkonomi.

Privatøkonomi handler i høj grad også om skattemæssige forhold, hvorfor bogen i kapitel 2 belyser centrale forhold vedrørende de personlige indkomstforhold omfattende forhold som indkomstgrundlaget, skattepligtens omfang og den skattepligtige indkomst samt skattemæssig formueopgørelse. Dette leder over i en kort gennemgang af skattemæssig formueopgørelse.

Bogen fortsættes med en belysning af de juridiske forhold, som omgiver den privatøkonomiske sfære, dvs. familie- og arveret. Det drejer sig om det væsentligste om ægteskab, formueforholdet i ægteskabet, skilsmisse og arv.

Endelig rummer bogen en grundig gennemgang af forsikringsmæssige forhold, dels de forskellige former for skadeforsikring, som familien har brug for – og dels forskellige former for livsforsikring og pensionsopsparing.

November 2008

Forfatterne

Indholdsfortegnelse

1	Den privatøkonomiske enhed	11
1.1.	Familien Danmark	11
1.1.1.	Bolig	12
1.1.2.	Indkomst og forbrug	13
1.1.3.	Arbejde	14
1.1.4.	Alder	15
1.2.	Livsfaser	15
1.3.	Privatøkonomisk rollefordeling	22
1.4.	Indkomst	24
1.4.1.	Indkomststørrelse og -fordeling	24
1.4.2.	Sociale ydelser	25
1.4.3.	Familieindkomst	27
1.5.	Budgetlægning	28
1.5.1.	Opstilling af budget	28
1.5.2.	Budgetkontrol og -vurdering	32
1.5.3.	Sund økonomi	36
2	Indkomst og beskatning	40
2.1.	Skat	40
2.1.1.	Direkte skat	40
2.1.2.	Indirekte skat	41
2.1.3.	Skattetryk	41
2.2.	Indkomstgrundlaget	42
2.3.	Skattepligtens omfang	44
2.3.1.	Fuld dansk skattepligt	44
2.3.2.	Begrænset skattepligt	46
2.3.3.	Grænsegængere	46
2.4.	Den skattepligtige indkomst og dens bestanddele	47
2.4.1.	Personlig indkomst	47
2.4.2.	Kapitalindkomst	50
2.4.3.	Ligningsmæssige fradrag	51

2.5.	Skatteberegningen	53
2.5.1.	Det skrå skatteloft og marginalskat.....	57
2.5.2.	Eksempel på beregning af personlige indkomstskatter for enlige.....	59
2.5.3.	Eksempel på beregning af personlige indkomstskatter for ægtefæller	64
2.5.4.	Underskud	70
2.5.5.	Skatteberegning – pc-programmer.....	70
2.6.	Arbejdsmarkedsbidrag	71
2.7.	Ejendomsværdiskat	72
2.8.	Aktieindkomst	73
2.9.	Appendiks – anvendte forkortelser	76
3	Skattemæssig formueopgørelse	77
3.1.	Indlån og udlån mv.	77
3.2.	Pensionsordninger	78
3.3.	Anparter, pantebreve og aktier	78
3.4.	Fast ejendom.....	80
3.4.1.	Avance ved afståelse af fast ejendom	81
3.5.	Andre formuegenstande	82
4	Familieret	84
4.1.	Introduktion og historie	84
4.2.	Indgåelse af ægteskab	84
4.3.	Retsvirkninger af ægteskab og registreret partnerskab	86
4.3.1.	Underholdspligt.....	86
4.3.2.	Kort om børn.....	87
4.4.	Formueforholdet i ægteskab.....	88
4.4.1.	Særråden	88
4.4.2.	Særhæften.....	90
4.4.3.	Særeje.....	93
4.4.4.	Etablering af særeje	95
4.4.5.	Ægtepagt.....	96
4.5.	Skilsmisse.....	98
4.5.1.	Generelt om skilsmisse	98
4.5.2.	Retsvirkning	99
4.5.3.	Papirløse forhold.....	106
4.5.4.	Bidrag.....	108
4.6.	Bosondring	114
4.7.	Arveret	114

4.7.1. Legal arv.....	115
4.7.2. Testamente68.....	119
4.7.3. Papirløst samliv	121
4.8. Skifte	122
4.8.1. Skatter og afgifter	125
5 Forsikringer	128
5.1. Skadeforsikringer til private	128
5.1.1. Motorforsikring	129
5.1.2. Hundeanvarsforsikring	134
5.1.3. Familieforsikring	135
5.1.4. Husforsikring.....	146
5.1.5. Ejerskifteforsikring	150
5.1.6. Fritidshusforsikring	152
5.1.7. Ulykkesforsikring.....	153
5.1.8. Rejseforsikring	156
5.1.9. Afslutning	159
5.2. Livsforsikringsdækninger	159
5.2.1. Forsikringsselskab kontra pengeinstitut.....	160
5.2.2. Opsparing i livsforsikringsselskab	165
5.2.3. Typiske forsikringsdækninger ved død og invaliditet....	166
5.2.4. Gruppeliv	170
5.2.5. Forsikringens skatteregler.....	172
5.2.5.1 Velfærdsreformen	175
5.2.6. Fradragsregler	178
5.2.6.1. Skattekode 3, Kapitalpension	178
5.2.7. Udbetalingsregler	185
5.2.8. Helbredsoplysninger	189
5.2.9. Andre særlige produkter.....	192
Stikordsregister	196